

Pitanje: Imamo potrebu izdavanja mjesečnih faktura za zakupe poslovnih prostora. Ugovorom je predviđeno fakturisanje u mjesečnim i kvartlanim periodima. Obzirom da se radi o velikom broju izlaznih računa, da li se kroz **ImelBis** može vršiti automatsko generisanje ovih faktura?

Odgovor:

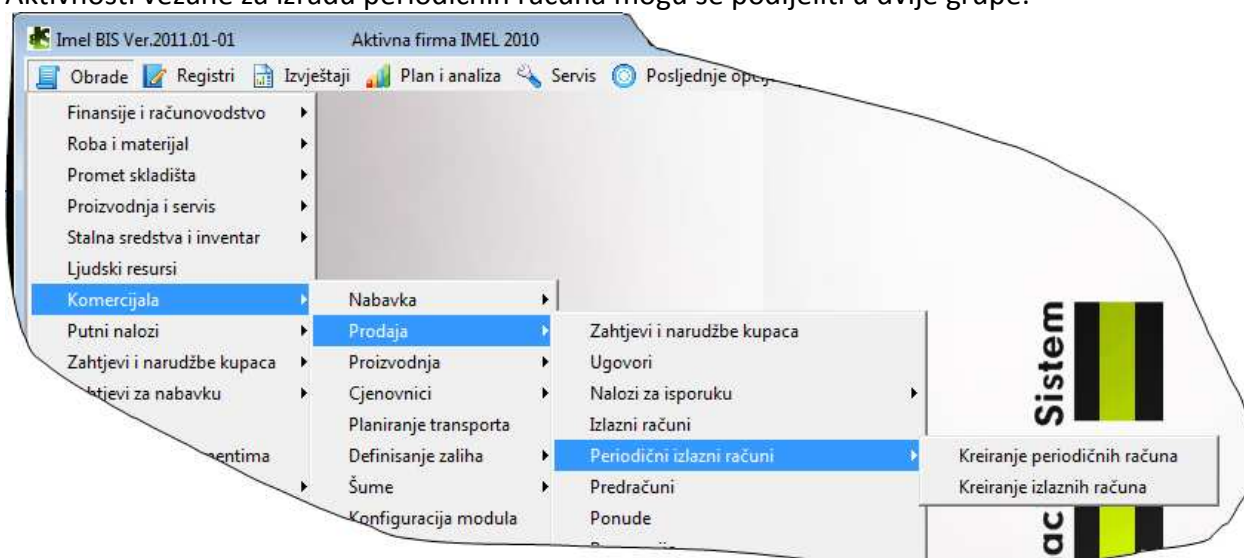
ImelBis omogućava organizacijama koje imaju potrebu za periodično fakturisanje istovrsnih usluga pod istim uvjetima da na vrlo jednostavan način prate ovakav vid isporuke.

Obzirom da ova aplikacija funkcionira kao sastavni dio integralnog informacionog sistema **ImelBIS**, neophodno je kod njene primjene imati na umu sve djelove sistema na koje će se kreirani izlazni računi odraziti. Zbog toga, ovaj dio uputstva je fokusiran samo na pojašnjavanje svrhe i mogućnosti aplikacije za periodično fakturisanje, a njeno puno razumjevanje je moguće spoznati tek upoznavanjem sa funkcionisanjem procesa prodaje kroz **ImelBIS** sistem.

Preduslovi:

a) Za nesmetan rad u ovim opcijama neophodno je da su definisani osnovni registri u okviru informacionog sistema **ImelBIS**. Obzirom da su registri prvi dio koji se obrađuje prilikom implementacije poslovno informacionog sistema, u ovom djelu pojašnjen je način korištenja registara kroz aplikaciju *Periodično fakturisanje*. Za osnovne opcije u radu sa periodičnim fakturisanjem nije potrebna dodatna konfiguracija osim definisanja osnovnih podešenja za rad **ImelBIS** informacionog sistema. Međutim, ukoliko su neki ugovori za periodične fakture standardni za većinu korisnika onda se takve periodične fakture mogu proglasiti šablonom i na taj način ubrzati rad sa identičnim dokumentima.

Aktivnosti vezane za izradu periodičnih računa mogu se podijeliti u dvije grupe:

a) **Kreiranje periodičnih računa** – izrada urneka izlaznih računa, sa svim neophodnim elementima za izradu računa i vremenske periode kreiranja računa;

- b) **Kreiranje izlaznih računa** – periodično kreiranje izlaznih računa na osnovu urneka izlaznog računa iz predhodne tačke.

Kreiranje periodičnih izlaznih računa

Kreiranje Periodičnih računa započinje pokretanjem opcije Periodične fakture – Kreiranje

Centar	Broj	Datum	Valuta	Kupac	Naziv kupca	Iznos	Rabat	Porez	Za naplatu
1	1	01.01.2010	KM	0056	IMEL D.O.O.	60,00	0,00	10,20	70,20

periodičnih računa pri čemu se otvara prozor sa slijedećim menijima:

Ažuriranje novog naloga

Pokretanjem opcije *Dodavanje* ili *Ispravka*, otvara se novi prozor sa slijedećim opcijama:

Osnovni podaci o izlaznom računu

Faktorni centar: 1 (PRODAJNI CENTAR 1)
Faktura: 1 Datum od: 01.01.2010 Datum do: 31.12.2010
Poslovna jedinica: 1 (Firma)
Kupac: 0056 (IMEL D.O.O.)
RJ kupca: Rabat %: 0,00
Datum otpreme: 01.01.2010 Valuta: KM Kurs: Srednji
Ugovor: 1,0000000
Narudžba: Datum narudžbe: 01.01.2010 Rok plaćanja: 0 dana: 08.01.2010

Opis: Tekst opisa na fakturi ispred stavki Opis: Tekst opisa na fakturi iza stavki
U slučaju neplaćanja u roku dospijeća zaračunavamo zatezne kamate po zakonom propisanoj stopi.

Način plaćanja: 01 (Žiralno) Cjenovnik:
Komercijalista:
Fakturisao: 01 (KAPETANOVIĆ SENAD) Odobrio: 02 (ČELIKOVIĆ IZUDIN)
Fizičko lice:
Knjiga računa: 001 (Kif) Neaktivna Šablon
Opis računa: 003 (Računi za usluge održavanja)
Dokument: P0301001 (Fakturisanje)

Upiši **Odustani**

- **Faktorni centar** - faktorni centar za koji se pravi periodični račun. Na osnovu faktornog centra određuje se i broj periodičnog računa;
- **Broj** - slijedeći broj periodičnog računa iz odabranog faktornog centra;
- **Datum** - datum početka saradnje po osnovu periodičnog fakturisanja;
- **Datum do Datum do** – period u kome će biti isporučivani izlazni računi na osnovu periodičnih računa;
- **Poslovna jedinica** – poslovna jedinica organizacije koja će vršiti fakturisanje na osnovu periodičnih računa;
- **Kupac** – poslovni partner za koji će se kreirati periodični računi na osnovu ovog periodičnog računa;
- **RJ kupca** – ukoliko se periodični račun odnosi na poslovnu jedinicu kupca, potrebno je izabrati poslovnu jedinicu na koju se odnosi;
- **Rabat** – stopa rabata ukoliko se primjenjuje na sve stavke periodičnog računa;
- **Datum otpreme** – datum izvršenja usluge;
- **Valuta** – monetarna jedinica u kojoj će se vršiti fakturisanje;
- **Kurs** – po kome se vrši obračun strane valute u odnosu na domaću;
- **Ugovor** – ugovor o prodaji po osnovu kojeg se vrši periodično fakturisanje;
- **Narudžba** – broj narudžbe po kojoj je roba ili usluga naručena od kupca;
- **Datum narudžbe** – datum na koji glasi narudžba kupca;
- **Rok plaćanja** - datum prispjeća potraživanja na naplatu;
- **Opis** - povlači se iz registra standardnih opisa neki opis koji želimo da bude odštampan na računu ispred ili iza stavki fakture;
- **Način plaćanja** - način na koji će kupac izvršiti svoju obavezu plaćanja po računu kreiranom od periodičnog računa;
- **Cjenovnik** - cjenovnik po kome obračunavamo vrijednost isporučene robe kupcu, ako je cjenovnik definisan na ugovoru ili poslovnom partneru program će povući dati cjenovnik;
- **Komercijalista** - unosi se naziv komercijaliste koji je dogovorio posao sa klijentom;
- **Fakturisao** - osoba koja je kreirala periodični račun i koja će se javiti kao potpisnik kreiranog izlaznog računa;
- **Odobrio** - osoba koja kontrolira periodični račun i koja će se javiti kao potpisnik kontrolora na izlaznom računu;
- **Fizičko lice** – ukoliko se faktura isporučuje fizičkom licu umjesto pravnom, tada se vrši izbor fizičkog lica iz registra fizičkih lica;
- **Knjiga računa** - knjiga izlaznih računa (KIF) u koju će biti arhiviran račun koji će se kreirati od ovog naloga;
- **Opis računa** – vrsta računa prema namjeni, kategoriji kupaca, asortimanu isl. ovisno o strukturi organizacije;
- **Dokument** – Simbol iz registra dokumentacije koji će se koristiti za fakturisanje;
- **Neaktivna** – kada kupac odustane od daljnje saradnje periodična faktura se proglašava neaktivnom;

- **Šablon** – ukoliko su neki ugovori za periodične fakture standardni za većinu korisnika onda se takve periodične fakture mogu proglasiti šablonom i na taj način ubrzati rad sa identičnim dokumentima. Tada se ti šabloni koriste kako bi se sa opcije ugovora kreirala periodična faktura.

Nakon ažuriranja osnovnih podataka periodičnog računa, pristupa se opciji unosa stavki pokretanjem opcije *Stavke* pri čemu se otvara nova tabelarna forma:

The screenshot shows a software window titled "Ažuriranje stavke periodične fakture". It contains the following fields and values:

Narudžba	[Empty]	Cjenovnik	[Empty]
Skladište	002	Usluge	[Empty]
Artikal	01010007	Usluge obržavanja objekata	[Empty]
Jedinica mjere	06	MJESEC	Pomoćna jedinica mjere ☐
Pomoćna JM	[Empty]	Faktor	0,00
Količina	1,000	Isporuke oslobođene PDV-a	☐
Cijena BP	60,000000	Nabavna cijena	0,00
Stopa rabata	0,00	Iznos rabata / JM	0,000000
Stopa poreza	17,00	Iznos poreza / JM	10,200000
Prodajna cijena	70,200000	Cijena u skladištu	0,00

Buttons at the bottom: **Novi unos**, **Upiši**, **Odustani**.

Pri tome se obrađuju sljedeći podaci:

- **Narudžba** - narudžba se evidentira u slučaju da se stavka ne odnosi na narudžbu definisanoj na osnovnoj formi i evidentirana je u zahtjevima i narudžbama kupaca;
- **Skladište** – iz kojeg se vrši periodično fakturisanje;
- **Artikal** – artikal koji je predmet prodaje. U desnom djelu iza naziva artikla prikazana je crvenim brojevima zaliha datog artikla na skladištu;
- **Jedinica mjere** – osnovna jedinica mjere u kojoj se izražava artikal;
- **Pomoćna JM** – ovaj podatak pokazuje količinu osnovne jedinice mjere u pomoćnoj jedinici;
- **Količina** – količina robe koja se nudi kupcu;
- **Cijena BP** – jedinična cijena bez poreza;
- **Stopa rabata** - procenat rabata ako se daje na datu stavku koja se nudi kupcu;
- **Iznos rabata /JM** – novčani iznos rabata u jedinici mjere;
- **Cijena u skladištu** – prikazuje trenutnu cijenu po kojoj je zadužen artikal na skladištu. Kod veleprodaje to je nabavna cijena, kod proizvoda planska, a kod maloprodaje maloprodajna cijena;
- **Stopa poreza** – porezna stopa po kojoj se oporezuje dati artikal koji je predmet periodičnog računa;
- **Iznos poreza /JM** – novčani iznos poreza po jedinici mjere;
- **Prodajna cijena** – krajnja jedinična cijena koju kupac treba da plati za jednu jedinicu datog proizvoda;

Nakon unosa stavke, na stavci možemo postaviti dodatni opis ili iz registra opisa ili upisati opis koji će se javljati na svakoj periodičnoj fakturi.

Nakon ažuriranja stavke računa pokreće se opcija *Računi* gdje se određuje broj i dinamika fakturisanja. U ovom primjeru uzet je mjesečni period fakturisanja, počevši od zadnjeg datuma u mjesecu, tako da će biti moguće slijedećih 12 mjeseci kreirati identične izlazne račune na osnovu ovog periodičnog.

Ovim korakom omogućeno je da se vrši periodično fakturisanje za datog kupca. Na isti način postupa se i sa unosom narednog klijenta itd.

Međutim, često se u praksi javi potreba da prva faktura treba da sadrži određenu stavku koja se neće javljati na ostalim fakturama. Kao primjer možemo uzeti račune kablovske televizije gdje se

uz prvi račun plaća i priljučak na mrežu. U takvim slučajevima neophodno je na ugovoru definisati da ta stavka fakture se javlja samo na prvom izlaznom računu.

U opcijama Ugovora o prodaji imamo opciju stavka periodične fakture. Pokretanjem ove opcije otvara se forma za unos stavki koje će se javljati na periodičnom računu, pri čemu je za stavku koja se javlja samo na prvom izlaznom računu neophodno štrahirati kvadratić pored naziva „Samo na prvoj fakturi“. Na taj način dati artikal će biti realizovan samo na prvoj fakturi koja se napraviti na osnovu periodičnog računa.

Pored toga, sa ugovora je moguće i kreirati periodičnu fakturu kao što vidimo na slijedećoj tabelarnoj formi. Osnovni preduslov za ovaj način kreiranja faktura jeste da u periodičnim računima postoji barem jedan račun koji je označen kao šablon i čije elemente će uzeti dati ugovor pri kreiranju periodičnog računa. Na taj način nije neophodno nakon definisanja ugovora izlaziti iz opcije ugovori da bi se definisao periodični račun.

Centar	Broj	Datum
1	2	1.1.2010
1	2	1.2.2010
1	2	1.3.2010
1	2	1.4.2010
1	2	1.5.2010
1	2	1.6.2010
1	2	1.7.2010
1	2	1.8.2010
1	2	1.9.2010
1	2	1.10.2010
1	2	1.11.2010
1	2	1.12.2010

Kao dodatne mogućnosti na periodičnim računima imamo opcije i filter. Filter nam kao i kod svih drugih aplikacija služi za sortiranje i lakše snalaženje među obrađenim dokumentima.

U okviru opcija imamo opciju za prenos periodičnih faktura iz prethodne godine, ukoliko

Centar	Broj	Datum	Faktura	Kupac
☒	1	31.1.2010	0	IMEL D.O.O.

se nastavlja njihovo korištenje pod istim uslovima i opciju za raspodjelu plaćanja računa na rate, ukoliko se radi o većim iznosima.

Kreiranje izlaznih računa od periodičnog računa

U periodu kada organizacija vrši periodično fakturisanje korisnicima svojih usluga pokreće se opcija za Kreiranje izlaznih računa. Na formi se određuje datum na koji glasi izlazni račun i svi izlazni računi koji su kreirani sa tim datumom, ili datumom nižim od navedenog (u slučaju da ranije nisu kreirani) biće ponuđeni. Za kreiranje računa dovoljeno je pokrenuti opciju *Kreiraj izlazne račune* i time će postupak biti gotov.

U opcijama izlaznih računa biće napravljene fakture koje se štampaju i dostavljaju kupcima, a posle se na način opisan u upustvu o izlaznim računima manifestuju u cijelom sistemu.

Pored kreiranja fakture mogu se koristiti još četiri menija:

U opisu fakture promjenit ...

sa ...

U principu opcija služi da ukoliko smo u opisu svih peridičnih faktura definisali pr. usluga održavanja za januar, da promjenimo januar, sa februar itd.

Primjeniti na stavke – ukoliko želimo da se ova promjena manifestuje i na opisu stavki tada je neophodno zakačiti i kvadratić „Primjeniti na stavke“.

Svi dokumenti – podrazumjeva da se na pregledu mogu vidjeti i dokumenti od kojih je formiran izlazni račun.

Zaključak

Kao što smo vidjeli iz prethodnog dijela, aplikacija za kreiranje periodičnih izlaznih računa je sastavni dio integralnog informacionog sistema ImelBis i korištenjem kao takve moguće je ostvariti sve prednosti njenog funkcionisanja. Osim prvobitne namjene da se od jednog računa kreira identičan račun svakog mjeseca ova opcija je povezana i sa ugovorima, te kreiranje izlaznih računa po ovom osnovu omogućava praćenje i realizovanog prometa po ugovorima. Također, omogućava preglede aktivnih i neaktivnih korisnika, kako bi se u slučaju visoke stope pada realizacije moglo pristupiti dubljoj analizi razloga odustajanja svakog klijenta. Aplikacija je urađena na jednostavan način tako da korisnik za rad sa ovako kompleksnim problemom ispostavljanja više stotina ili hiljada računa svoj posao može završiti u dosta kratkom roku i posvetiti više vremena analizi podataka.

Lukavac, 03.09.2010.

Odgovor dao:

Senad Kapetanović, dipl. ecc.